

BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti

predstavuje výstavu

PRIATEĽ TIEŇ

(Príbeh tieňa - od hravého hľadania jeho prirodzených (i nadprirodzených) vlastností a podôb - cez objavovanie vzťahu k nemu - až po jeho prekročenie)

O TIENI

*SLEDUJE MA AKO TIEŇ.
BOJÍ SA SVOJHO VLASTNÉHO TIEŇA
ZATIENIL NIEKOHO
JE UŽ LEN SVOJIM TIEŇOM
NEDOKÁŽE PREKROČIŤ SVOJ TIEŇ
PLAZÍ SA AKO TIEŇ
VYSTÚPIL Z TIEŇA*

Tieto vety vyjadrujú náš vzťah k neuchopiteľnému fenoménu tieň a k jeho vlastnostiam.

Ako deti sme tieň pozorovali a fascinované sa s nimi hrávali.

Neskôr sme možno začali o nich viac rozmýšľať.

A teraz sa pokúšame, (aspoň trochu) poodhaliť ich tajomstvá...

Ide o tieň...ale ide aj o snahu pochopiť dualitu sveta a jeho často nejednoznačné fenomény...

Takže: čo je to vlastne tieň?

Tieň je kúzelným odrazom skutočných vecí. Je našou súčasťou, ale patrí do premenlivého a prchavého sveta. Je našim dvojníkom, ale robí

veci, ktoré my nedokážeme. Dokáže sa predlžovať a skracovať, prechádzať cez vodu a oheň a ešte veľa ďalších vecí...

Tieň je vlastne kúsok tmy, preto sa mu často v ľudovej fantázii pripisujú nadprirodzené schopnosti. Napr. sibírske národy majú tieň vo veľkej úcte a preto zakazujú deťom, aby sa s ním hrali. Vzťah ku tieňu má súvislosť so vzťahom k človeku, čo platí o tieni vlastnom i cudzom. Šliapnuť na niekoho tieň môže byť jeho ponížením. Tiene v nás často vyvolávajú stavy znepokojenia. Strach z tieňov u detí súvisí so strachom z tmy. Stratiť svoj tieň sa podarilo Petrovi Panovi, chlapcovi z ríše víl pri návšteve sveta ľudí. Cítil sa nesvoj a opustený a preto sa vrátil, aby ho získal nazad.

Niekedy sa veľmi ťažko určujú hranice medzi skutočnými vecami a ich tieňmi. Záhadný, tajomný, neskutočný sa nám zdá byť tieň.

O VÝSTAVE

Na našej výstave sa pokúšame s tieňom **pohrať**... možno čiastočne odtabuizovať ale pritom mu celkom nevziať jeho tajomnosť...

Výstava začína konštatovaním, že:

TIEŇ JE KÚSKOM TMY ...

..ABY VZNIKOL, POTREBUJE SVETLO...

a otázkami:

AKÉ POCITY VO VÁS VZBUDZUJÚ TIENE?

AKÉ VŠELIJAKÉ MÔŽU BYŤ TIENE?

V prvej miestnosti ponúkame návštevníkom možnosť nájsť svoj vzťah k tieňom.

Uvažujeme spolu s nimi o možnosti, či sa tieň môže stať našim priateľom a zistíme, že z tieňa sa dá vystúpiť. Okrem toho hľadáme odpovede na otázku, aké rôzne môžu byť tiene. Tieň môže byť strašidelný, hravý, neskutočný, premenlivý, ostrý, stratený, neposlušný, neviditeľný, farebný, tajomný, tancujúci, jasný, dlhý, krátky... Aký ešte ?

Ďalej uvažujeme o tom, že podľa tieňov veci nemusia byť tým, čím sa zdajú, čo na prvý pohľad vyzerá ako vec je jej tieň a naopak. Ponúkame hru, pri ktorej návštevníci hľadajú ktorá vec patrí ku ktorému tieňu?

Tiene nám ale aj pomáhajú.

Môžeme pomocou nich merať čas a určiť sever.

Môže sa tieň aj stratiť?

Vo fantázii určite! (Spomeňte si napríklad na príbeh z knihy J. Barrieho Peter Pan.)

Neobišli sme ani tieň ako veľmi dôležitú kapitolu v dejinách umenia.

Niekoľko ukážok z tvorby starých majstrov i súčasných umelcov približuje túto tému v skratke.

(Predstavujeme napr. kópie J. Kupeckého, C.

Majerníka, starých flámskych majstrov, G. Moneta,

S. Daliho, ale i originály M. Mudrocha a M.

Bočkaya.

Rovnako predstavujeme pár zaujímavých fotografií.

Tieňové divadlo a pôvodné bábky z Jávy (zo zbierky

Múzea bábkarských kultúr, Modrý Kameň)

obohacujú výstavu.

S tieňmi pracuje aj fotografia, film a röntgen.
Posledná kapitola sa týka prekročenia svojho tieňa.

**SKÚŠALI STE UŽ PREKROČIŤ SVOJ TIEŇ?
AKO?**

V prenesenom zmysle, tým, že prekonáme sami seba, môžeme svoj tieň naozaj prekročiť. Ale v skutočnosti (aj fyzicky) sa bude dať **prekročiť tieň iba v BIBIANE!**

Konštatovanie, že:

TIEŇ MÔŽE BYŤ CELKOM DOBRÝ KAMARÁT
uzatvára našu výstavu.

Námet a dramaturgia: Eva Čárska

Scenár: Eva Čárska, Tomáš Ciller

Výtvarno-priestorové riešenie: Tomáš Ciller

Verše: Tomáš Janovic

Hudba: Miroslav Nemeč

Realizácia: DESTIN a. s.

Špeciálne poďakovanie patrí

SNG, Bratislava,

Múzeu bábkarských kultúr, Modrý Kameň

KBT VŠ MU, Bratislava

VÝSTAVA SA ROZPRESTIERA NA PLOCHE

**180 metrov štvorcových, ale dá sa reinštalovať
aj v zmenšenej verzii.**